

Natura 2000-område nr. 163 Suså, Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmose

Natura 2000-planen for dette område er delt i to: en særskilt for habitatområdet i Holmegårds Mose og en for Suså m.m. uden Holmegårds Mose.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området strækker sig langs Susåen fra lidt vest for Rønnede til Næstved. På en stor del af strækningen er det dog kun selve åløbet, der er udpeget. I områdets østlige del er et sammenhængende område mellem Holmegårds Mose, Gammellung, Tuerne og Porsmose udpeget som fuglebeskyttelses- og habitatområder. Mod vest er Tystrup-Bavelse Sø det dominerende landskabelement omfattet af Natura 2000. Slagmosen og naturskoven Rådmandshave ved Næstved i den sydlige del er udpeget som habitatområde.

Holmegårds Mose er Østdanmarks største højmoser. Der har været udvundet tørv i moser gennem århundreder, men udnyttelsen har været intensiveret over nogle årtier til Holmegårds Glasværk. En del af moser består derfor i dag af afgravede tørveflader eller åbne tørvegrave. I områdets vestlige del findes der stadig relativt intakte højmoserflader.

Natura 2000-områdets samlede areal er på 4.084 ha.

Vigtigste naturværdier

Suså er Sjællands største vandløb, og er levested for internationalt beskyttelseskrævende arter som pignmerling, bæklampret og tykskallet malermusling. Åen løber igennem et afvekslende morænelandskab med Tystrup-Bavelse Sø, som er ynglested for arter som havørn og isfugl.

Den østlige del af Natura 2000-området rummer et mosekompleks med internationalt vigtige naturtyper som aktiv højmoser, hængesæk, tidvis våd eng, avneknippemose og skovbevokset tørvemose. Holmegårds Mose er Østdanmarks vigtigste højmoser, selv om den er reduceret voldsomt i forhold til sin oprindelige størrelse. Den er levested for en række plante- og dyrearter af national og regional betydning. Engsnarre og rørhøg er beskyttelseskrævende ynglefugle knyttet til mosekomplekset, og rastende arter som sangsvane og sædgås forekommer i internationalt betydelige antal. Sydligst i Natura 2000-området findes Slagmosen med rigkær og indslag af den sjældne naturtype indlandssalteng.

Derudover er der flere steder i området vigtige forekomster af skovnaturtyper, hvor bøgeskov på muldbund er dominerende, og hvor aske- og elleskov udgør vigtige skovarealer tættest på sø og å. Rundt om Tystrup Sø findes flere kilder og væld, især i Frederikskilde Skov i nord. Flere skove i området er udlagt til naturskov uden drift.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning i hele vandløbssystemet afspejles bl.a. gennem afsætning af iltforbrugende bundslam, som er en trussel for beskyttelseskrævende arter som tykskallet malermusling.

Unaturlige vandstandsforhold i form af afvanding udgør en trussel mod moserne, specielt højmosen i Holmegårds Mose, hvor tørvedannelsen i store områder er stoppet.

Tilgroning med træer, buske og høje urter er en trussel mod de lysåbne naturtyper og områdets egnethed som levested for visse fuglearter, særligt i Natura 2000-områdets østlige mosekompleks. Årsagen er primært afvanding og næringstilførsel samt ændret eller ophørt drift af områderne.

Ynglefugle som isfugl er sårbar overfor forstyrrelser omkring redelokalitet. Det samme gælder troldand på dagsrastepladser (søer).

Invasive arter findes flere steder i området. Størst problem er kæmpebjørneklo og rød hestehov, som findes massivt nogle steder langs den øvre del af Suså.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyper forringes eller ødelægges, eller at skovnaturtyper konverteres til skovnaturtyper, der ikke er omfattet af habitatdirektivet.

Målsætning

Den økologiske sammenhæng i Natura 2000-området skal sikres gennem hensigtsmæssig drift og hydrologi, lav næringsstofbelastning samt gode etablerings- og spredningsmuligheder for arterne. Særligt skal vandkvaliteten være så god, at Susåen kan være egnet levested for tykskallet malermusling. Søerne skal opretholdes som godt rasteområde for sangsvane, sædgås og troldand, og både yngle- og rastefugle sikres tilstrækkelig lav forstyrrelse. Truede naturtyper skal sikres forbedret tilstand, og arealet af kalkoverdrev øges.

Habitatområdet Holmegårds Mose har herudover en særlig målsætning:

Det primære fokus i Holmegårds Mose er genopretning af naturtypen aktiv højmose. På længere sigt skal forekomst af rigkær i højmosens udkant udvides svarende til det naturgivne potentiale. Vedvarende naturpleje skal sikre eller forbedre tilstanden af habitatområdets lysåbne naturtyper. Derudover skal de brunvandede søer være egnede levesteder for en robust bestand af lys skivevandkalv. Der skal ved tiltag i mosen tages hensyn til bevarelse af de vigtige arkæologiske rester, der findes i og omkring mosen.

Indsats i 1. planperiode

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.		X		
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)	X			
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, sejlads og jagt		X		
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		

Udover forbedring af vandkvalitet, som sker gennem vandplanen, består de væsentligste dele af indsatsen i dette Natura 2000-område af genopretning af aktiv højmoser i Holmegårds Mose ved vandstandshævning og rydning af et betydeligt træbevokset areal. Dette gennemføres i et LIFE-projekt med støtte fra EU. Derudover drejer indsatsen sig især om at opretholde eller etablere den nødvendige pleje/drift af de lysåbne arealer for at hindre tilgroning af naturtyperne og sikre arternes levesteder. Der skal gøres en særlig indsats for at forbedre tilstanden for rigkær med indslag af indlandssalteng og forekomster af overdrev. Forekomster af skovnaturtyper, der ikke planlægges ryddet til genopretning af lysåben natur eller er udlagt til naturskov, skal sikres gennem aftaler. For fuglene, især ynglefuglene, skal graden af forstyrrelse være tilpas lav. Endelig skal der træffes aftaler om beskyttelse af skovnaturtyper, der ikke i forvejen er beskyttede.